

Täysistunto

Tiistai 16.9.2025 klo 14.00—16.49

11. Hallituksen esitys Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen välisen laajennetun puitesopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 78/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelua. Edustaja Skinnari.

Keskustelu

16.15 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kauppapolitiikka on ollut paljon otsikoissa ja syystäkin, ja siksi ehkä hieman huolissani katson tätä puhujalistaa, puhumattakaan asian esittelystä, että taidan olla ainoa puheenvuoron pyytänyt henkilö. Mutta hyvä näin.

Kun puhutaan Euroopan unionista, niin tietysti kauppapolitiikka ja ylipäätään yhteistyösopimukset eri puolilla maailmaa ovat olleet keskeinen osa eurooppalaista, kansainvälistä yhteistyötä, ja niin se on nyt Chilenkin osalta. Eli tämä laajennettu puitesopimus on sinänsä hieno asia, ja on hyvä asia, että se etenee.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä Suomi ja Euroopan unioni kaipaisivat enemmänkin keskustelua siitä, mitä me nyt tässä maailmantilanteessa tavoittelemme, miten muuten me käyttäydymme kauppasopimusten osalta, mitä me haluamme, mikä meidän kunnianhimon taso on. Eli jos nyt katsoo globaalia taloutta, kasvua, niin kyllähän tässäkin salissa toivoisi, että me keskustelisimme esimerkiksi Intiasta, Intian kauppasopimuksesta, Mercosurista, jota itsekin olin ajamassa ministeriaikana, mutta se törmäsi kahteen kolmeen eurooppalaiseen pääkaupunkiin. Eli kaiken kaikkiaan kyllähän Euroopan unioni on menettänyt sen, missä me joskus olimme maailman parhaita, eli tekemään sopimuksia, edistämään sopimus pohjaista maailmaa. Samaan aikaan ehkä tämä meidän tapamme tehdä näitä sopimuksia on vähän jäänyt sinne viime vuosituhanalle. Käytän nyt vaikka sitä Intiaa esimerkkinä, että jos ja kun me teemme vain perinteistä kauppapolitiikkaa Brysselistä käsin, jonka mandaatti se on, niin entä sitten se eurooppalainen huoltovarmuus, strateginen autonomia. Ajatellaan nyt vaikka lääketeollisuutta: kuinka monta lääketehdasta meillä on Euroopassa, jotka pystyvät vastaamaan vaikka kriiseihin tai edes normaaliolojen vaateisiin? Viittaamaan vähän tuohon äskeiseenkin keskusteluun. Tätä keskustelua käydään todella vähän.

Miten EU:n tulisi sitten muuttua, kehittyä? Tällaista keskustelua tietysti toivoisin Orpon hallitukselta, vastuuministereiltä, mutta laajemminkin suomalaiselta yhteiskunnalta, kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2025 vp

ka ennen me Pohjoismaat näytimme tietä ja meillä oli ajatuksia, edelläkävijyyttä, oli kyse sitten hyvinvointivalttiosta, työmarkkinoista tai ylipäätään kestävästä kauppapolitiikasta globaalisti.

Toinen esimerkki on Mercosur-maat. Tätäkin on vuosikymmeniä tehty, ja aina se on jäänyt jostain kiinni, ja nyt tietysti iloksemme tämä taas kerran näyttää etenevän, toivottavasti näin, koska jollei EU saa uusia markkinoita, niin me käperryimme, supistumme, aivan kuten Suomen talous tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Petteri Orpon hallitus puhuu paljon taloudesta, puhuu paljon talouskasvusta, mutta tietysti tarvitaan aika paljon faktojen tarkistusta, jos lähdetään nyt katsomaan, mistä se kasvu on tulossa tai mistä se olisi tulossa. Siksi Suomen pitäisi yhdessä kumppaneidensa kanssa ihan uudella tavalla katsoa näitä eurooppalaisia kumppanuuksia, EU:n kumppanuuksia. Ei riitä enää se, että me odotamme täällä reaktiivisesti, että voi kun se Bryssel nyt tekisi jotain.

Ursula von der Leyenin johtama komissio matkusti muun muassa Intiaan kokonaisuudessaan, joten olettaisi, että sieltä on jotain tuliaisia tuotavana, muuta kuin se, että sopimuksia pitäisi saada aikaan. Samalla Euroopan unioni voisi viestittää Yhdysvalloille, että hei, me teemme itse, meillä on visio, me olemme globaali toimija ja meidän kanssamme kannattaa neuvotella, koska me aiomme kasvaa ja vahvistua. Tällaista aika vähän kuulee, valitettavasti, täällä Suomessa tai muuallakaan Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Tietysti se, että meitä on täällä nyt näin vähän paikalla — ja en tiedä, aikooko joku muu edustaja tästä puhua — ehkä viestittää myös siitä, että samaan aikaan kun me puhumme kansainvälisen kaupan ja kasvun merkityksestä, niin ehkä nyt ainakin substanssivaliokunnan, talousvaliokunnan, ja suuren valiokunnan kannattaisi harkita näiden asioiden käsittelemistä vaikka omana asiana. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.21 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Skinnari puhui erittäin hyvin tästä kauppapolitiikan merkityksestä noin isossa kuvassa Euroopan näkökulmasta. Tässä kun katsotaan, että USA laittaa tullevia suomalaisille tuotteille ja eurooppalaisille tuotteille, niin siellä on 15 prosentin kynnys nyt päästä sille markkinalle, ja varmasti, kun mietitään sitä, että muuallakin on taloutta aika paljon maailmassa, niin pelkkä USA on ehkä noin yksi neljäsosa maailmantaloudesta, noin karkeasti ottaen, ja voi sanoa, että kolme neljäsosaa maailmantaloudesta on muualla. Tässä mielessä nämä kauppapoliittiset sopimukset ovat tärkeitä, ja meidän pitää löytää niitä uusia markkinoita. Suomi on tällainen pieni avotalous, joka elää viennistä ja siitä, että meidän tuotteet menevät kaupaksi tuonne maailmanmarkkinoille ilman tällaisia kynnyksiä. Jos ruvetaan laittamaan tuontitulleja jostain 15 prosentista ylöspäin, niin aika harva tuote on niin paljon ylivoimaisempi eri asioissa, että se läpäisee niitä markkinoita. Tässäkin mielessä näitä uusia markkinoita pitää hakea ja kauppasopimuksilla madaltaa niitä kynnyksiä. Se on oikeastaan minusta näitten kauppasopimusten isoin asia, että me luodaan tällaiset edellytykset niille. Sitten on yritysten asia hyödyntää niitä polkuja, joita on avattu ja joissa on tehty näitä markkina-alueita. Sitten totta kai saadaan myöskin niillä tehtyä sellaista tilannetta, että me saamme Suomeen työtä, ja kun tämä Suomi elää työstä ja tällä me rahoitamme meidän sosiaaliturvamme ja muut hyvinvointipalvelut, niin tässä ollaan ydinkysymysten äärellä. Siinä mielessä olisin toivonut, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2025 vp

tässä olisi ollut enempi puhujia paikalla ja sitten toisaalta olisi esitetty tämä perusidea, miksi tämä Chilenkin sopimus Euroopan kanssa on tässä yhteydessä nyt aika tärkeä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

16.23 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Tästä on oikeastaan hyvä jatkaa, koska jos nyt katsoo tätä Chilen tilannetta ja kauppaamme siellä, niin tämän sopimuksen myötä odotetaan, että EU:n vienti Chileen lisääntyisi jopa neljällä ja puolella miljardilla eurolla. Kun otetaan sitten tämä isompaan kontekstiin — Mercosur-maat, eli Brasilia siellä suurimpana ja muun muassa Argentiina, otetaan Intia, katsotaan vaikka Afrikan manteretta, Lähi-itää tai Persianlahden aluetta — niin kyllä meidän kilpailevat kauppakumppanit, Yhdysvallat etukenossa ja Iso-Britannia, tekevät nyt täysillä töitä, että he tekevät kahdenvälisiä järjestelyitä. Niin että kyllä meillä on suomalaisina oikeus odottaa Euroopan unionilta enemmän, ja sanon tietysti entisenä vastuuministerinä sen, että kyllä meillä on osaava joukkue Brysselissä tekemään näitä sopimuksia, mutta hekin tarvitsevat poliittista mandaattia ja poliittista ohjausta. Sitten kun katsotaan Japania ja Koreaa, niin ne ovat sinänsä menestystarinoita, Australia on tullut mukaan, ja Uusi-Seelanti on olemassa.

Tämä peli on nyt tosi kovaa, ja en tiedä, ymmärretäänkö me, miten kovaa se on. Siinä mielessä edustaja Lyly oli aivan oikeassa, että se on hyvä, että me seuraamme Yhdysvaltoja ja me puhumme Yhdysvalloista, mutta katsokaa meidän kaupan lukuja tällä hetkellä Yhdysvaltojen kanssa: siellä on, kuulkaa, ihan iso miinus, ja tämä kaikki alkoi jo ennen Trumpia. Eli kaikesta tästä jäänmurtajahypetyksestä ja muusta meidän pitäisi tulla nyt todellisuuteen ja rakentaa suomalaisille jotain sellaista, mikä on oikeasti uskottavaa ja konkreettista ja uskaltaa mennä vähän kauemminkin uusille markkinoille, koska muuten se pääministeri Orpon tulostaulu näyttää nollaa vielä seuraavanakin vuonna, kuten se tulee tämänkin vuoden näyttämään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Lyly.

16.25 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On mielenkiintoista, kun meillä on eduskunnan pankkivaltuuston kertomus viime vuodelta ja siellä on erittäin hyviä nostoja siitä, miten Suomi pärjää tietyissä asioissa, kun me kilpaillaan kustannuksilla. Täällä lukee näin: ”Kustannuskilpailukykyä on tukenut maltillinen työn hinnan kehitys pikemminkin kuin hyvä tuottavuuskehitys. Kestävä kustannuskilpailukyvyyn kohentuminen edellyttää kuitenkin työn tuottavuuden parantamista suhteessa kilpailijamaihin.” Eli meillä on tuottavuusongelma, ja kun me mennään tuonne maailmanmarkkinoille erilaisilla asioilla, niin tämä pakottaa meitä tuotekehitykseen, innovatiivisiin investointeihin ja muihin. Palkkataso on meillä ihan kilpailukykyinen, mutta meidän pitää tällä alueella tehdä paljon asioita täällä maan sisällä. Ja mistä se sitten johtuu? Se liittyy siihen, että meillä on riittävää osaamista, jonka kautta sitten syntyy niitä tuottavuusmahdollisuuksia ja sitä kautta talouskasvua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari vielä.

16.27 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lyly puhuu aivan oikein tuottavuudesta, mutta jos nyt katsotaan sitä tuottavuuskehitystä, missä Suomi on ollut jo pidemmän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2025 vp

aikaa, ja niitä syitä, mitä sen takana on verrattuna ihan vaikka länsinaapuriin Ruotsiin, niin kyllähän meillä on panostettu seiniin, kun muualla on panostettu osaamiseen. Ja se, mitä politiikkatoimia sille voi tehdä edes parlamentaarisesti, on äärettömän hyvä kysymys, jos meidän asenne ei ole sellainen, että me oikeasti uskallamme luoda uutta.

Minun mielestäni tämä kauppasopimuksen tilanne tavallaan heijastaa sitä meidän henkistä ilmapiiriä. Tämähän on pitkälle ilmapiiriongelma. Sen sanottuani tietysti on pakko todeta se, että suomalaiset yritykset käyttävät suhteessa paljon vähemmän tutkimus- ja kehityspanostuksia kuin verrokkit, puhumattakaan globaalista kilpailusta, missä jotkut käyttävät jopa puolet liikevaihdosta tutkimukseen ja kehitykseen. Ei tarvitse kuin mennä katsomaan ruotsalaista alustayhtiötä, puhumattakaan kiinalaisista teknologiayhtiöistä.

Arvoisa puhemies! Olisi kaivattavaa, että tässäkin salissa joskus puhuttaisiin tästä kokonaisuutena. Me puhumme nyt ihan oikein turvallisuudesta, me puhumme taloudesta, sitten me puhumme välillä jopa kauppapolitiikasta ja tutkimuksesta ja kehityksestä, mutta kyllähän tämän päivän maailmassa näitä asioita viedään kokonaisuuksina eteenpäin. Jos me jatkamme tätä siilomaista lähestymistä, että me yritämme ratkaista ongelmia — turvallisuuden, talouden tai kaupan ongelmia — siellä yhdessä poterossa, niin me emme koskaan pääse maaliin. Ja eniten huolissani minä olen Suomen panostuksista uusiin teknologioihin, koska tämä on viimeinen hetki herätä Brysselissä tai Helsingissä siihen, että me ollaan jo rengin roolissa eikä niin että me oltaisiin tulossa rengin rooliin. Eli kun täälläkin puhutaan soterahoista ja koulutuksesta, niin kannattaisi mieluummin olla isäntä kuin renki, kun käytämme niitä yhdysvaltalaisia tai muunmaalaisia ohjelmistoja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.